

شماره ۱۸۸۳

تاریخ ۲۰ / ۱۲ / ۱۳۸۰

پیوست

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

دفتر رئیس

بجای
شماره ۱۳۸۰/۹/۶
۱۳۸۰/۱۱/۱۶
۱۳۸۰/۱۲/۱۴
مجلس شورای نگهبان

شورای محترم نگهبان

لایحه شماره ۲۵۴۸۱/۴۰۷۰۰ مورخ ۱۳۸۰/۹/۶ دولت در خصوص موافقتنامه دوجانبه در مورد همکاری گمرکی بین گمرک جمهوری اسلامی ایران و هیأت مرکزی مالیات غیرمستقیم و گمرک اداره درآمد وزارت دارائی دولت جمهوری هند که در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ ۱۳۸۰/۱۲/۱۴ مجلس شورای اسلامی عیناً به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نمود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروبی

رئیس مجلس شورای اسلامی

جمهوری اسلامی ایران

مجلس شورای اسلامی

دفتر رئیس

شماره ۶۱۸۸۳

تاریخ

۱۳۸۰ / ۱۲ / ۲۰

پست

بیت‌المالی

دوره به دبیرخانه شورای نگهبان
 شماره ثبت: ۱۶۶۶، شماره ۸۰ ص ۱
 شماره ثبت: ۱۴۰۲، شماره ۸۰ ص ۱
 شماره ثبت: ۱۴۰۲، شماره ۸۰ ص ۱

**لایحه موافقتنامه دوجانبه در مورد همکاری گمرکی بین گمرک
 جمهوری اسلامی ایران و هیأت مرکزی مالیات غیر مستقیم و
 گمرک اداره درآمد وزارت دارائی دولت جمهوری هند**

ماده واحده - موافقتنامه دوجانبه در مورد همکاری گمرکی بین گمرک جمهوری اسلامی ایران و هیأت مرکزی مالیات غیر مستقیم و گمرک اداره درآمد وزارت دارایی دولت جمهوری هند مشتمل بر یک مقدمه و بیست و یک ماده به شرح پیوست تصویب و اجازه مبادله اسناد آن داده می شود.

بسم الله الرحمن الرحيم

**موافقتنامه دوجانبه در مورد همکاری گمرکی بین گمرک
 جمهوری اسلامی ایران و هیأت مرکزی مالیات غیر مستقیم و
 گمرک اداره درآمد وزارت دارائی دولت جمهوری هند**

گمرک جمهوری اسلامی ایران و هیأت مرکزی مالیات غیر مستقیم و گمرک اداره درآمد وزارت دارایی دولت جمهوری هند که از این به بعد به عنوان «طرفهای متعاقد» نامیده می شود؛

با در نظر گرفتن اینکه تخلف از قانون گمرکی برای منافع اقتصادی، تجاری، مالی، اجتماعی و فرهنگی آنان زیان آور است؛

با در نظر گرفتن اهمیت تعیین دقیق حقوق گمرکی و سایر مالیاتهایی که به هنگام واردات یا صادرات وصول می شوند و حصول اطمینان از اجرای صحیح اقدامات در باره

جمهوری اسلامی ایران

مجلس شورای اسلامی

دفتر رئیس

شماره ۱۸۸۳

تاریخ ۱۳۰۰/۰۲/۰۲

پوست

مبتغایی

ممنوعیت، محدودیت و کنترل؛

با تشخیص نیاز به همکاری بین‌المللی در مورد موضوعات مربوط به اعمال و اجرای قوانین گمرکی خود؛

با اعتقاد به اینکه اقدام علیه تخلفات گمرکی می‌تواند به واسطه همکاری نزدیک بین گمرکات طرفها براساس مقررات قانونی صریح، مؤثرتر انجام شود؛

باتوجه به اسناد مربوط به شورای همکاری گمرکی، به ویژه توصیه‌نامه مورخ ۱۳۳۲/۹/۱۵ هجری شمسی مطابق با ۵ دسامبر ۱۹۵۳ میلادی در مورد کمک متقابل اداری.

و همچنین باتوجه به کنوانسیون‌های بین‌المللی که شامل ممنوعیت، محدودیت و اقدامات ویژه برای اعمال نظارت نسبت به کالاهای خاص است.

در موارد زیر توافق کرده‌اند:

فصل اول - تعاریف

ماده ۱ - از لحاظ این موافقتنامه:

۱- اصطلاح «قانون گمرکی» به قوانین و مقرراتی که اجرای آنها به طور خاص بر عهده گمرک می‌باشد و دربرگیرنده ورود، انتقال از یک وسیله نقلیه به وسیله نقلیه دیگر، عبور، نگهداری و صدور کالا است و نیز هرگونه مقرراتی که گمرک در چارچوب اختیارات قانونی خود وضع می‌کند، اطلاق می‌شود.

۲- اصطلاح «گمرک» به معنی زیر خواهد بود:

برای جمهوری اسلامی ایران به گمرک جمهوری اسلامی ایران اطلاق می‌شود.
برای جمهوری هند به هیأت مرکزی مالیات غیرمستقیم و گمرک اداره درآمد وزارت دارائی اطلاق می‌شود.

۳- اصطلاح «تخلف گمرکی» به نقض یا سعی در نقض قانون گمرکی، اطلاق می‌شود.

۴- اصطلاح «شخص» به شخص حقیقی یا حقوقی اطلاق می‌شود.

جمهوری اسلامی ایران

مجلس شورای اسلامی

دفتريش

شماره ۶۱۸۸۳

تاریخ

۱۳۸۰/۱۱/۳

پست

مبتعین

- ۵- اصطلاح «داده‌های شخصی» به داده‌های راجع به شخص حقیقی شناخته شده یا قابل شناسایی، اطلاق می‌شود.
- ۶- اصطلاح «اطلاعات خام» به هرگونه داده‌ها، اسناد، گزارشات، نسخه‌های گواهی شده یا تصدیق شده مربوط به آنها یا سایر مکاتبات اطلاق می‌شود.
- ۷- اصطلاح «اطلاعات تحلیلی» به اطلاعات پردازش شده و یا تجزیه و تحلیل شده که اماراتی دال بر تخلف گمرک ارائه می‌دهد، اطلاق می‌شود.
- ۸- اصطلاح «گمرک درخواست کننده» به گمرکی اطلاق می‌شود که درخواست مساعدت می‌کند یا مساعدت مزبور را دریافت می‌دارد.
- ۹- اصطلاح «گمرک درخواست شونده» به گمرکی اطلاق می‌شود که از آن درخواست مساعدت می‌شود یا مساعدت مزبور را ارائه می‌کند.
- ۱۰- اصطلاح «دولت» به جمهوری اسلامی ایران و جمهوری هند اطلاق می‌شود.

فصل دوم - دامنه شمول موافقتنامه

ماده ۲ -

- ۱- گمرکات برای حسن اجرای قانون گمرکی به منظور آسان‌سازی تجارت و جلوگیری، تحقیق، پیگرد و مبارزه با تخلفات گمرکی در رابطه با تردد مسافر و کالا بین دو کشور، به موجب شرایط مقرر در این موافقتنامه کمکهای اداری به یکدیگر ارائه خواهند نمود.
- ۲- گمرکات می‌توانند به یکدیگر در زمینه توسعه منابع انسانی کمک ارائه نمایند.
- ۳- هر یک از گمرکات باید کلیه کمکهای موضوع این موافقتنامه را طبق مقررات قانونی و اداری متعارف و در محدوده صلاحیت و امکانات موجود گمرک انجام دهد.
- ۴- این موافقتنامه صرفاً برای کمک متقابل اداری بین گمرکات تنظیم شده است. مفاد این موافقتنامه هیچ‌گونه حقی را برای اشخاص خصوصی در بدست آوردن، جلوگیری از

جمهوری اسلامی ایران

مجلس شورای اسلامی

دفتر رئیس

شماره ۵-۱۸۸۸۳

تاریخ ۱۳۴۲

پست

بیت‌المال

ارائه یا مستثنی کردن هرگونه مدرکی ایجاد نخواهد کرد یا مانع از اجرای هیچ درخواستی نخواهد شد.

فصل سوم - دامنه شمول مساعدت

ماده ۳-

۱- گمرکات طبق درخواست یا به ابتکار خود، اطلاعات اعم از خام و تحلیلی را که به حصول اطمینان از اجرای صحیح قانون گمرکی و جلوگیری، تحقیق، پیگرد و مبارزه با تخلفات گمرکی در رابطه با تردد مسافر و کالا بین دو کشور کمک می‌کند، برای یکدیگر فراهم خواهد کرد.

۲- هر یک از گمرکات در اجرای تحقیقات، به نیابت از گمرک دیگر همان رفتاری را خواهد داشت که در چنین تحقیقاتی از جانب خود یا به درخواست مرجع ذی صلاح آن گمرک انجام می‌دهد.

۳- گمرک درخواست شونده، حسب درخواست، مشروط به وجود منابع و طبق مقررات و شرایط توافق شده متقابل، در جهت توسعه منابع انسانی گمرک درخواست کننده می‌تواند مبادرت به کمک نماید.

ماده ۴-

۱- گمرک درخواست شونده بنا به درخواست کلیه اطلاعات مربوط به قانون و تشریفات گمرکی مورد عمل در کشور متبوع خود و مرتبط به بررسیهای مربوط به تخلف گمرکی را ارائه خواهد کرد.

۲- هر یک از گمرکات بنا به درخواست یا به ابتکار خود هرگونه اطلاعات موجود مربوط به موارد زیر را در اختیار قرار خواهد داد:

الف - روش جدید اجرای قانون امور گمرکی که اثربخشی آنها به اثبات رسیده باشد.

جمهوری اسلامی ایران

مجلس شورای اسلامی

دفتر ترخیص

شماره ۱۸۸۳

تاریخ ۲۰/۱۲/۱۳۸۰

پست

بیتعین

ب - روندها، طرق یا روش های جدید از تکاب تخلفات گمرکی.
پ - ورود و خروج اشخاص خاص شناخته شده از محدوده صلاحیت آن که قوانین گمرکی گمرک درخواست کننده را نقض کرده یا مظنون به نقض آن هستند.
ت - ارزش کالاهای صادره.
ث - تعیین مبدأ و شماره تعرفه کالای صادره.
۳- گمرک درخواست شونده، بدون تأخیر اطلاعات موجود مربوط به موارد زیر را ارائه خواهد کرد:

الف - اطلاعات مندرج در اسناد گمرکی در خصوص نقل و انتقال کالا بین دو قلمرو گمرکی که ممکن است متضمن تخلف گمرکی یا مظنون به آن، طبق قانون گمرکی گمرک درخواست کننده باشد.

ب - اطلاعاتی که باعث کشف اظهارنامه های کاذب به ویژه در خصوص ارزش گمرکی شود.

پ - اطلاعات مربوط به گواهی مبدأ، صورتحسابها یا سایر اسنادی که کاذب بوده یا مظنون به کاذب بودن است.

ت - اطلاعات مربوط به صحت هر سند رسمی ارائه شده در تأیید اظهارنامه تقدیمی به گمرک درخواست کننده.

فصل چهارم - مساعدتهای ویژه

ماده ۵- گمرک درخواست شونده بنا به درخواست، برای گمرک درخواست کننده به ویژه اطلاعات زیر را فراهم خواهد کرد:

الف - آیا کالاهای وارد شده به قلمرو گمرکی گمرک درخواست کننده به طور قانونی از قلمرو گمرکی گمرک درخواست شونده صادر شده اند؟

ب - آیا کالاهای صادره از قلمرو گمرکی گمرک درخواست کننده به طور قانونی به

جمهوری اسلامی ایران

مجلس شورای اسلامی

دفتر رئیس

شماره ۱۸۸۳

تاریخ ۱۳۸۰/۱۲/۲۰

پوست

بیت‌سالی

قلمرو گمرکی گمرک درخواست شونده وارد شده‌اند، همچنین اطلاعات مربوط به رویه گمرکی اعمال شده‌ای که کالاها تحت شمول آن قرار گرفته‌اند (در صورت وجود).

ماده ۶ - گمرک درخواست شونده بنا به درخواست و در حیطه صلاحیت خود، اطلاعات خام و تحلیلی را در موارد زیر فراهم کرده و نظارت ویژه‌ای روی آنها خواهد داشت:

الف - اشخاص شناخته شده برای گمرک درخواست کننده که مرتکب تخلف گمرکی شده‌اند یا مظنون به انجام آن هستند، به ویژه اشخاصی که به قلمرو گمرکی گمرک درخواست شونده، وارد یا خارج می‌شوند.

ب - کالاهای در حال حمل یا در انبار که بنا به اعلام اداره گمرک درخواست کننده در مظان حمل غیر قانونی به قلمرو گمرکی گمرک درخواست کننده می‌باشند.

پ - وسائط نقلیه‌ای که از سوی گمرک درخواست کننده مظنون به ارتکاب تخلفات گمرکی در قلمروی گمرکی هر یک از گمرکات می‌باشند.

ت - اماکنی که از سوی گمرک درخواست کننده مظنون به محل ارتکاب تخلفات گمرکی در قلمروی گمرکی هر یک از گمرکات می‌باشند.

ماده ۷ -

۱- گمرکات بنا به درخواست یا به ابتکار خود، اطلاعات خام و تحلیلی مربوط به معاملات انجام شده و یا در حال انجام را که تخلف گمرکی محسوب یا تلقی می‌شود، به یکدیگر ارائه خواهند داد.

۲- در موارد مهم که تخلف ممکن است خسارت اساسی به اقتصاد، بهداشت عمومی، امنیت عمومی یا سایر منافع حیاتی یکی از گمرکات وارد نماید، گمرک طرف دیگر، در صورت امکان، اطلاعات خام و تحلیلی را بنا به ابتکار خود، ارائه خواهد کرد.

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

دفتر رئیس

شماره ۵۱۸۸۳

تاریخ ۱۳۸۰/۱۲/۴

پوست

بجسالی

فصل پنجم - اطلاعات خام و تحلیلی

ماده ۸ -

۱- نسخه‌های اصلی مدارک اطلاعاتی را فقط در مواردی می‌توان درخواست کرد که نسخه‌های گواهی یا تصدیق شده ناکافی بوده و حتی الامکان باید هرچه سریعتر بازگردانده شوند، بدون آنکه به حقوق گمرک درخواست شونده یا طرفهای ثالث مربوط به آن خللی وارد شود.

۲- هرگونه اطلاعات خام و تحلیلی که مطابق این موافقتنامه مبادله می‌شوند، باید با کلیه اطلاعات مربوط برای توضیح یا استفاده از آن همراه باشد.

۳- اسناد پیش‌بینی شده در این موافقتنامه، با اطلاعات خام تهیه شده توسط رایانه به هر شکلی جهت نیل به همان هدف می‌تواند جایگزین گردد. کلیه اطلاعات خام مربوط به منظور تفسیر یا استفاده از مطالب، همزمان تهیه خواهد شد.

فصل ششم - کارشناسان و شهود

ماده ۹ -

۱- گمرک درخواست شونده، بنا به درخواست اجازه می‌دهد، مأموراتش به عنوان کارشناس یا شاهد در موضوعات مربوط به تخلف گمرکی نزد دادگاه یا محکمه گمرک درخواست‌کننده حاضر شوند و نسبت به ارائه پرونده‌ها، اسناد یا سایر مطالب یا نسخ معتبر آن که می‌تواند در مراحل رسیدگی مهم تلقی شود، اقدام نمایند.

۲- گمرک درخواست‌کننده به هنگام حضور مأموران گمرک درخواست‌شونده، به عنوان کارشناس یا شاهد در قلمرو گمرکی گمرک درخواست‌کننده امنیت و ایمنی آنها را کاملاً تضمین خواهد نمود.

۳- تا آنجائی که به شهود مربوط می‌شود، مفاد بندهای (۱) و (۲) فوق، صرفاً در

بیت‌المالی

مواردی که گمرک درخواست کننده، گمرک جمهوری هند باشد، قابل اعمال خواهد بود.

فصل هفتم - مکاتبه در مورد درخواست‌ها

ماده ۱۰ -

- ۱- مساعدت به موجب این موافقتنامه مستقیماً بین گمرک مبادله خواهد شد.
- ۲- درخواست کمک در چارچوب این موافقتنامه به صورت کتبی انجام خواهد شد و با اسنادی که مفید به نظر می‌رسد همراه خواهد بود. در مواقعی که شرایط ایجاب کند، درخواستها می‌تواند شفاهاً نیز صورت گیرد. این قبیل درخواستها باید فوراً به صورت کتبی تأیید گردند.
- ۳- درخواست‌هایی که متعاقب بند (۲) این ماده صورت می‌گیرند، شامل جزئیات زیر خواهند بود:

الف - گمرک درخواست کننده.

ب - موضوع و دلیل درخواست.

پ - شرح مختصری از موضوع، عناصر قانونی و نوع اقدام.

ت - اسامی و نشانی طرفهای ذی‌ربط در اقدام، چنانچه شناخته شوند.

ث - ارتباط بین کمک‌های درخواستی و موضوعی که به آن مربوط می‌شود.

۴- درخواست هر یک از گمرکات مبنی بر اتخاذ رویه مشخص، با رعایت مقررات

قانونی و اداری داخلی گمرک درخواست شونده مورد موافقت قرار می‌گیرد.

۵- اطلاعات خام و تحلیلی که در این موافقتنامه به آن اشاره شده است به مأموران

ویژه‌ای که توسط گمرک هر یک از گمرکات برای این منظور تعیین شده‌اند ارائه خواهد شد.

فهرست مأمورانی که بدین ترتیب تعیین شده‌اند طبق بند (۲) ماده (۱۷) این موافقتنامه،

توسط هر گمرک تهیه خواهد شد.

جمهوری اسلامی ایران

مجلس شورای اسلامی

دفتر رئیس

شماره ۱۸۸۳

تاریخ ۱۳۸۰/۱۲/۲۰

پوست

بیتجاری

فصل هشتم - اجرای درخواستها

ماده ۱۱ -

۱- چنانچه گمرک درخواست شونده اطلاعات مورد درخواست را نداشته باشد، طبق مقررات قانونی و اداری داخلی خود، مبادرت به یکی از اقدامات زیر خواهد نمود:

الف - آغاز تحقیقات برای کسب این اطلاعات.

ب - انتقال سریع درخواست به سازمان ذی ربط.

پ - مشخص ساختن ارتباط موضوع به مقام ذی ربط.

۲- هرگونه درخواست مطابق بند (۱) این ماده می تواند شامل اخذ اظهارات از اشخاص مربوط، شهود، و کارشناسانی باشد که از آنها اطلاعات در ارتباط با تخلف گمرکی خواسته شده است.

ماده ۱۲ -

۱- مأموران ویژه ای که توسط اداره گمرک درخواست کننده تعیین شده اند می توانند بنا به درخواست کتبی و با اجازه گمرک درخواست شونده و با رعایت شرایط طرف اخیرالذکر به منظور تحقیق در مورد تخلف گمرکی، موارد زیر را اعمال کنند:

الف - با مأموران گمرک درخواست شونده درخصوص اسناد، دفاتر ثبت و سایر داده های مربوط راجع به تخلف گمرکی مزبور مشورت کنند.

ب - از اسناد، دفاتر ثبت و سایر داده های مربوط در ارتباط با آن تخلف گمرکی نسخه برداری کنند.

پ - در جریان تحقیقاتی که در قلمرو و توسط گمرک درخواست شونده انجام می شود، حضور داشته باشند.

۲- در مواقعی که مأموران گمرک درخواست کننده در اجرای بند (۱) این ماده در قلمرو گمرک طرف دیگر حاضر می شوند باید در هر زمان بتوانند مدارکی دال بر اینکه در

جمهوری اسلامی ایران

مجلس شورای اسلامی

دفتر رئیس

شماره ۱۸۸۳

تاریخ ۱۳۸۰/۱۲/۲۰

پست

مبتنی

سمت اداری خود هستند، ارائه دهند. این مأموران هنگامی که در قلمرو گمرک طرف دیگر حضور دارند، از حمایت مشابه مأموران گمرکی گمرک درخواست شونده برخوردار خواهند بود و مسؤول هرگونه تخلفات احتمالی هستند.

فصل نهم - محرمانه بودن اطلاعات

ماده ۱۳ -

- ۱- هرگونه اطلاعات خام یا تحلیلی که به موجب این موافقتنامه در چارچوب کمک اداری دریافت می شود صرفاً برای اهداف این موافقتنامه و توسط گمرکات مورد استفاده قرار خواهد گرفت، جز در مواردی که گمرک ارائه دهنده چنین اطلاعاتی، استفاده از آن را برای اهداف دیگر یا توسط مقامات دیگر صراحتاً تجویز کرده باشد.
- ۲- هرگونه اطلاعات خام یا تحلیلی دریافت شده به موجب این موافقتنامه محرمانه تلقی شده و حداقل بر اساس قوانین ملی گمرک دریافت کننده از حفاظت اطلاعات خام یا تحلیلی مشابه آن کشور برخوردار خواهد بود.

ماده ۱۴ - در مواردی که به موجب این موافقتنامه داده های شخصی مبادله می شوند، گمرکات اطمینان حاصل خواهند کرد که این داده ها صرفاً برای اهداف مشخص شده و طبق شرایطی که ممکن است گمرک درخواست شونده وضع کند، استفاده می شود.

فصل دهم - معافیت ها

ماده ۱۵ -

- ۱- در مواردی که کمک ها در چارچوب این موافقتنامه، حاکمیت، امنیت، نظم عمومی یا سایر منافع اساسی هر یک از گمرکات را نقض کند یا با مقررات قانونی و اداری داخلی آن تناقض پیدا کند، از ارائه این کمک ها می توان خودداری کرد.

بیتنالی

- ۲- چنانچه گمرک درخواست کننده قادر به اجابت درخواست مشابهی از سوی گمرک درخواست شونده نباشد، این واقعیت را در درخواست خود مورد توجه قرار خواهد داد. اجابت چنین درخواستی بنا به صلاحدید گمرک درخواست شونده خواهد بود.
- ۳- گمرک درخواست شونده می تواند به دلیل اینکه ارائه کمک مانعی در تحقیق، تعقیب یا اقدامات جاری خواهد بود، آن را به تعویق بیندازد. در چنین مواردی گمرک درخواست شونده، برای تعیین شرایطی که جهت ارائه کمک لازم می دانند، با گمرک درخواست کننده به مشورت خواهد پرداخت.
- ۴- در مواردی که از دادن کمک خودداری شود یا ارائه آن به تعویق بیفتد، دلایل خودداری یا تعویق آن ارائه خواهد شد.

فصل یازدهم - هزینه ها

ماده ۱۶ -

- ۱- گمرکات باید از کلیه دعاوی برای جبران هزینه هایی که در اجرای این موافقتنامه متحمل شده اند صرف نظر نمایند. مخارج و مقرری های پرداخت شده به کارشناسان و شهود و همچنین هزینه های مترجمین متون و مترجمین همزمان غیر از کارمندان دولت، توسط گمرک درخواست کننده تقبل خواهد شد.
- ۲- در صورتی که برای اجرای درخواست، هزینه ها زیاد یا غیر متعارف باشد، گمرکات به منظور تعیین شرایطی که به موجب آن درخواست باید اجراء شود و همچنین روشی که به موجب آن هزینه ها باید تقبل شود، مشورت خواهند کرد.

فصل دوازدهم - اجرای موافقتنامه

ماده ۱۷ -

- ۱- گمرکات تدابیری را اتخاذ خواهند کرد تا مأمورین مسؤل تحقیق یا مبارزه با

جمهوری اسلامی ایران

مجلس شورای اسلامی

دفتر رئیس

شماره ۱۸۸۳

تاریخ ۱۳۸۰/۱۱/۲۰

پوست

بیتعیال

- تخلفات گمرکی آنها، ارتباطات مستقیم را با یکدیگر حفظ کنند.
- ۲- گمرکات برای تدوین آیین نامه اجرایی جهت تسهیل اجرای این موافقتنامه، تصمیم خواهند گرفت.
- ۳- گمرکات کوشش خواهند کرد تا با توافق دو طرف هرگونه مشکل یا تردید ناشی از تفسیر یا اجرای این موافقتنامه را حل کنند.
- ۴- اختلافاتی که برای آنها هیچ راه حلی پیدا نمی شود از طریق مجاری دیپلماتیک حل و فصل خواهند شد.

فصل سیزدهم - اعمال

ماده ۱۸ - این موافقتنامه نسبت به قلمرو گمرکات، آن گونه که در مقررات قانونی و اداری داخلی آنها تعریف شده است، قابل اعمال خواهد بود.

فصل چهاردهم - لازم الاجرا شدن و فسخ

ماده ۱۹ - این موافقتنامه در اولین روز ماه دوم پس از این که طرفهای متعاقد به صورت کتبی و از طریق مجاری دیپلماتیک به یکدیگر اطلاع دادند که الزامات قانون اساسی یا داخلی برای اجرای این موافقتنامه انجام شده، لازم الاجراء خواهد شد.

ماده ۲۰ -

- ۱- این موافقتنامه برای مدت نامحدود در نظر گرفته شده ولی هر یک از طرفهای متعاقد می تواند در هر زمان با اعلام از طریق مجاری دیپلماتیک، آن را فسخ کند.
- ۲- فسخ موافقتنامه سه ماه از تاریخ اعلام خاتمه آن به طرف متعاقد دیگر، انجام خواهد شد، با این وجود اقدامات جاری در زمان فسخ طبق مفاد این موافقتنامه تکمیل خواهد شد.

مبتنی

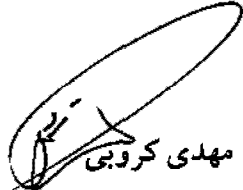
ماده ۲۱- گمرکات به منظور بازنگری این موافقتنامه، بنا به درخواست یا در پایان پنج سال از تاریخ لازم الاجرا شدن آن با یکدیگر مذاکره خواهند کرد، مگر آن که عدم نیاز به بازنگری را به طور کتبی به اطلاع یکدیگر برسانند.
برای گواهی مراتب بالا، امضاءکنندگان زیر که دارای اختیار لازم هستند، این موافقتنامه را امضاء کرده‌اند.

این موافقتنامه در تهران در تاریخ دهم فروردین یکهزار و سیصد و هشتاد هجری شمسی برابر با دهم آوریل ۲۰۰۱ میلادی در دو نسخه اصلی به زبانهای فارسی، هندی و انگلیسی که کلیه متون دارای اعتبار یکسان می‌باشند تنظیم گردید. در صورت اختلاف در تفسیر متون، متن انگلیسی ملاک خواهد بود.

از طرف جمهوری هند
پیرپوران سینگ هر
سفیر هند در تهران

از طرف دولت جمهوری اسلامی ایران
مهدی کرباسیان
رئیس کل گمرک جمهوری اسلامی ایران

لایحه فوق مشتمل ماده واحده منضم به متن موافقتنامه شامل مقدمه و بیست و یک ماده در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ چهاردهم اسفند ماه یکهزار و سیصد و هشتاد به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است.

مهدی کروبی

رئیس مجلس شورای اسلامی